

Granica osobowości prawnej spółki kapitałowej

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	XVII
Bibliografia	XXI
Wstęp	1
§ 1. Temat monografii i uzasadnienie jego wyboru	1
§ 2. Problem badawczy monografii i tezy	2
§ 3. Metody i narzędzia badawcze	4
I. Uwagi ogólne	4
II. Metoda dogmatyczna. Wykładnia prawa	4
III. Komparatystka prawnicza	7
IV. Ekonomiczna analiza prawa	11
V. Metoda historycznoprawna	12
VI. Metoda empiryczna	13
VII. Inspiracja filozofią prawa	13
§ 4. Założenia terminologiczne	13
Rozdział I. Osobowość prawna spółki kapitałowej	15
§ 1. Cel rozdziału	15
§ 2. Rys historyczny osób prawnych	16
I. Początki osób prawnych	16
II. Dalszy rozwój osób prawnych	17
III. Wiek XIX jako czas przełomu w rozwoju instytucji osoby prawnej	20
IV. Teorie osób prawnych	22
§ 3. Ujęcie korporacyjnej osoby prawnej w polskim systemie prawnym .	25
I. Ujęcie korporacyjnej osoby prawnej w polskim systemie prawnym w pierwszej połowie XX w.	25
1. Silne eksponowanie elementu zdolności prawnej w dyskusjach nad istotą osoby prawnej	25
2. Problematyka osobowości prawnej spółki jawnej	26
II. Ujęcie korporacyjnej osoby prawnej w polskim systemie prawnym w drugiej połowie XX w.	29
III. Obecne ujęcie osobowości prawnej na gruncie KC i KSH	32
1. Przyjęte rozwiązania legislacyjne dotyczące ułomnych osób prawnych	32

2. Ocena przyjętych rozwiązań legislacyjnych dotyczących ułamnych osób prawnych	34
A. Uwagi wprowadzające	34
B. O istocie osobowości prawnej nie decyduje działanie spółki przez organy	35
C. O istocie osobowości prawnej spółki kapitałowej nie decyduje zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników	37
D. O istocie osobowości prawnej spółki kapitałowej nie powinny decydować kwestie podatkowe	42
E. Zdolność prawna jako cecha wyznaczająca istotę osobowości prawnej i podmiotowości prawnej	43
IV. Istota osobowości prawnej spółki kapitałowej w stosunkach zewnętrznych i wewnętrznych	45
§ 4. Współczesne funkcjonalne podejście do osobowości prawnej spółki kapitałowej	47
§ 5. Wnioski	52
Rozdział II. Zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki kapitałowej	55
§ 1. Cel rozdziału	55
§ 2. Rys historyczny zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	56
I. Uwagi ogólne	56
II. Początki zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	56
1. Działalność włoskich spółek osobowych i <i>commendy</i>	56
2. Ograniczona odpowiedzialność członków kompanii handlowych	58
III. Zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników w XIX w. .	60
1. Motywy wprowadzenia do ustawodawstw zasady wyłączonej odpowiedzialności akcjonariuszy	60
2. Stopniowe wprowadzanie zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników do poszczególnych ustawodawstw	63
3. Dostęp do zasady wyłączonej odpowiedzialności dla małych i średnich przedsiębiorców	68
§ 3. Zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników w polskim prawie spółek	71
I. Początki kształtowania się zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki kapitałowej	71
II. Zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników w okresie międzywojennym	72

1. Zasada wyłączonej odpowiedzialności w regulacjach prawa pozostałego po zaborach	72
2. Unifikacja polskiego prawa handlowego po zaborach	73
3. Problematyka nadużywania formy prawnej spółki kapitałowej w dyskusjach Komisji Kodyfikacyjnej i polskiej doktryny międzywojennej	75
III. Zasada wyłączonej odpowiedzialności wspólników na gruncie obecnych przepisów KSH	79
§ 4. Współczesne ujęcie zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	80
I. Uwagi ogólne	80
II. Spółki jednoosobowe	81
III. Grupy kapitałowe	84
IV. Zasada wyłączonej odpowiedzialności a nowe wehikuly gospodarcze	87
§ 5. Wnioski	90
Rozdział III. Ekonomiczna analiza prawa koncepcji osobowości prawnej spółki kapitałowej i zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	93
§ 1. Cel rozdziału	93
§ 2. Podstawy ekonomicznej analizy prawa w prawie spółek – ekonomiczny model korporacji	93
I. Uwagi ogólne	93
II. Ekonomiczny model korporacji	94
1. Koszty transakcyjne	94
A. Koszty transakcyjne w pierwotnych założeniach <i>R.H. Coase'a</i>	94
B. Dalszy rozwój kosztów transakcyjnych w ekonomicznej analizie prawa	95
2. Teoria agencji	96
3. Teoria firmy jako wiązki kontraktów	100
III. Oddzielenie własności od zarządzania	101
§ 3. Zasada wyłączonej odpowiedzialności jako zasłona korporacyjna chroniąca wspólników a koncepcja osobowości prawnej jako zasłona korporacyjna chroniąca spółkę	102
§ 4. Zalety i wady zasady osobowości prawnej spółki kapitałowej	105
I. Zalety zasady osobowości prawnej spółki kapitałowej	105
II. Wady osobowości prawnej spółki kapitałowej	117
§ 5. Zalety i wady zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	122
I. Zalety zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	122

II. Wady zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników	132
§ 6. Wnioski	142
Rozdział IV. Granica osobowości prawnej spółki kapitałowej	
i zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników w perspektywie	
komparatystycznej	
§ 1. Cel rozdziału	145
§ 2. Kraje systemu <i>common law</i>	146
I. Prawo amerykańskie	146
1. Wprowadzenie	146
2. Różne koncepcje przebicia zasłony korporacyjnej w amerykańskim systemie prawnym	148
A. Uwagi ogólne	148
B. Doktryna <i>instrumentality</i> oraz doktryna <i>alter ego</i>	150
C. Jednoelementowy test przebicia (<i>single-factor piercing</i>)	153
D. Teoria grupy kapitałowej jako jednego organizmu gospodarczego oraz teoria agencji	155
3. Przebijanie zasłony korporacyjnej w prawie stanowym i w prawie federalnym	157
A. Uwagi ogólne	157
B. Przebicie zasłony korporacyjnej na gruncie prawa federalnego	158
C. Przebicie zasłony korporacyjnej na gruncie prawa stanowego	162
a. Uwagi ogólne	162
b. Delaware	163
c. Nowy York	164
d. Luizjana	167
4. Badania empiryczne doktryny przebicia zasłony korporacyjnej	169
5. Krytyka koncepcji przebicia zasłony korporacyjnej	171
6. Podsumowanie	172
II. Prawo angielskie	175
1. Wprowadzenie	175
2. Precedens w sprawie <i>Salomon v. Salomon Co. Ltd.</i> i jego wpływ na najnowsze orzecznictwo	175
3. Koncepcje przebicia zasłony korporacyjnej wypracowane w orzecznictwie	179
A. Uwagi ogólne	179
B. Koncepcja <i>sham (fraud)</i>	180

C. Koncepcja jednego organizmu gospodarczego (<i>single economic unit</i>)	182
D. Koncepcja <i>agency</i>	184
4. Inne instrumenty ochrony wierzycieli w prawie angielskim	185
5. Podsumowanie	186
III. Inne systemy prawa spółek tradycji <i>common law</i>	187
§ 3. Europa	190
I. Prawo niemieckie	190
1. Wprowadzenie	190
2. Przebicie zasłony w niemieckim prawie koncernowym	191
A. Ustawowy (wewnętrzny) <i>Durchgriff</i>	191
B. Koncepcja kwalifikowanego faktycznego Koncernu ...	192
C. Odrzucenie koncepcji kwalifikowanego faktycznego koncernu	194
3. <i>Durchgriff</i> na potrzeby relatywizacji prawnej odrębności spółki i wspólników	196
4. Podsumowanie	200
II. Prawo francuskie	201
1. Uwagi ogólne	201
2. Odpowiedzialność wspólników w prawie upadłościowym	202
A. Podstawowe instrumenty odpowiedzialności wspólników	202
B. Powództwo związane z niewystarczającymi aktywami spółki (<i>action pour insuffisance d'actif</i>)	202
C. Powództwo o zobowiązanie do zapłaty długów spółki (<i>action en obligation aux dettes sociales</i>)	204
D. Teoria fikcyjnej spółki (<i>société fictive</i>) lub teoria pomieszania majątków (<i>confusion de patrimoines</i>)	205
3. Pozostałe przypadki odpowiedzialności wspólników w prawie francuskim	208
A. Odpowiedzialność deliktowa	208
B. Wykładnia postanowień ustawy lub postanowień umowy	209
4. Podsumowanie	210
III. Prawo UE	211
1. Orzecznictwo TSUE	211
A. Wyrok w sprawie <i>Idryma Typou AE v. Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis</i>	211
B. Orzecznictwo związane z koncepcją jednego organizmu gospodarczego (<i>single economic unit</i>)	213

2. Akty normatywne UE	216
3. Podsumowanie	218
§ 4. Kraje Ameryki Łacińskiej	219
I. Uwagi ogólne	219
II. Prawo argentyńskie	220
III. Prawo brazylijskie	222
IV. Pozostałe kraje Ameryki Południowej	222
V. Podsumowanie	223
§ 5. Azja	224
I. Chiny	224
1. Uwagi ogólne	224
2. Podstawy prawne nowej regulacji i ich stosowanie w praktyce orzeczniczej	225
3. Stosowanie ustawowych mechanizmów przebicia w praktyce oraz badania empiryczne	226
4. Podsumowanie	227
II. Japonia	228
§ 6. Wnioski	229
 Rozdział V. Granica osobowości prawnej spółki kapitałowej i zasady wyłączonej odpowiedzialności wspólników w polskim systemie prawnym	
§ 1. Cel rozdziału	233
§ 2. Orzecznictwo polskich sądów	234
I. Orzecznictwo sądów pracy dotyczące równoległego zatrudniania pracowników na umowy o pracę i umowy zlecenia	234
1. Wyrok SN z 5.11.2013 r., II PK 50/13	234
A. Uwagi ogólne i stan faktyczny sprawy	234
B. Rozstrzygnięcie SN	234
C. Ocena rozstrzygnięcia	236
D. Wpływ orzeczenia SN z 5.11.2013 r., II PK 50/13 na praktykę orzeczniczą	237
II. Doktryny przebicia zasłony korporacyjnej a zakaz dyskryminacji pracowników	241
1. Wyrok SN z 18.9.2014 r., III PK 136/13	241
A. Uwagi ogólne i stan faktyczny sprawy	241
B. Rozstrzygnięcie SN	241
C. Ocena rozstrzygnięcia	242
III. Doktryna przebicia zasłony korporacyjnej a likwidacja pracodawcy	244
1. Wyrok SN z 15.3.2016 r., II PK 24/15	244

A. Uwagi ogólne i stan faktyczny sprawy	244
B. Rozstrzygnięcie SN	244
C. Ocena rozstrzygnięcia	245
IV. Doktryna przebicia zasłony korporacyjnej a ocena terminu przedawnienia roszczeń deliktowych	245
1. Wyrok SN z 15.4.2010 r., II CSK 544/09	245
A. Stan faktyczny sprawy	245
B. Rozstrzygnięcie SN	246
C. Ocena rozstrzygnięcia	246
V. Doktryna przebicia zasłony korporacyjnej a wykładnia przepisów prawa	247
1. Wyrok SA w Warszawie z 7.2.2007 r., I ACa 1033/06	247
A. Stan faktyczny sprawy	247
B. Rozstrzygnięcia sądów	247
C. Ocena rozstrzygnięcia	248
VI. Orzecznictwo związane z odpowiedzialnością deliktową wspólników	249
1. Uwagi ogólne	249
2. Rozstrzygnięcia polskich sądów	250
3. Ocena rozstrzygnięć	253
VII. Konstytucyjność zasady osobistej odpowiedzialności wspólników	256
1. Orzeczenie TK z 18.10.1994 r., K 2/94	256
A. Stan faktyczny sprawy	256
B. Rozstrzygnięcie TK	257
C. Ocena rozstrzygnięcia	257
VIII. Badania empiryczne sądów powszechnych	258
IX. Wnioski wynikające z dotychczasowego dorobku orzecznictwa polskich sądów w zakresie doktryny przebicia zasłony korporacyjnej	265
§ 3. Pozostałe narzędzia prawne pozwalające przeciwdziałać nadużywaniu formy prawnej spółki lub chroniące wierzycieli – <i>de lege lata</i>	267
I. Uwagi ogólne	267
II. Wykorzystanie potencjału wykładni przepisów prawa	267
1. Uwagi ogólne	267
2. Rola norm-zasad w wykładni przepisów prawa	269
3. Przykłady zastosowania doktryny przebicia zasłony korporacyjnej na potrzeby wykładni przepisów prawa	271
A. Wykładnia art. 189, 344, 350 i 355 § 3 KSH	271

Spis treści

a. Propozycja doktryny prawa	271
b. Ocena propozycji	272
B. Wykładnia art. 5 i 6 KWU	273
C. Wykładnia art. 55 ¹ KC	274
4. Wykładnia postanowień umownych	275
III. Instrumenty zawarte w pozostałych przepisach KC	277
1. Nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 KC)	277
2. Skarga pauliańska	278
3. Artykuł 59 KC	279
4. Artykuł 647 ¹ KC	280
IV. Instrumenty ochronne w przepisach KSH	282
1. Postępowanie w sprawie uchylecia lub stwierdzenia nieważności uchwał organów spółek	282
2. Pozostałe instrumenty chroniące wierzycieli spółki w przepisach KSH	283
V. Instrumenty ochronne zawarte w prawie upadłościowym	285
VI. Pozostałe instrumenty chroniące wierzycieli	292
VII. Wnioski	292
§ 4. Propozycje <i>de lege ferenda</i>	293
I. Ocena propozycji legislacyjnych	293
1. Uwagi ogólne	293
2. Generalna propozycja relatywizacji prawnej odrębności osób prawnych	294
3. Odpowiedzialność spółki matki wobec wierzycieli spółki córkę w ramach działalności grup spółek – propozycja doktryny	295
4. Propozycja osobistej odpowiedzialności wspólników wobec wierzycieli za świadczenia pobrane od spółki w okresie, kiedy powinien zostać zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości	298
5. Propozycja wprowadzenia osobistej odpowiedzialności wspólników spółek w prawie upadłościowym	304
II. Odpowiedzialność spółki matki wobec wierzycieli spółki córkę w ramach działalności grup spółek – przepisy nowego prawa holdingowego	307
III. Wnioski i postulaty <i>de lege ferenda</i>	309
Zakończenie	315
Indeks rzeczowy	325

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl